

Opmerkelijke vondst: tropische tapijtschelp aan de Normandische kust

Sancia E. T. van der Meij

Tropical carpet shell found on the coast of Normandy, France.

During a week of fieldwork along the coast of Normandy, France, the author found a tropical carpet shell on the beach of Granville. Field guides could not properly identify the shell and therefore it was compared with the collections of the National Museum of Natural History in Leiden and the Zoological Museum of Amsterdam. This comparison resulted in four possible identifications - *Ruditapes variegatus*, *Venerupis aurea*, *Ruditapes philippinarum* and *Ruditapes semidecussatus*. However, the specific shell colour pattern does not fully correspond with the pattern of these four species, making identification of the shell difficult. The most likely identification seems to be *Ruditapes semidecussatus*.

In France carpet shells are cultured for consumption. The tropical carpet shell *Ruditapes philippinarum* has been cultured since 1972. This species can now be found outside of its cultivation areas, from the Gulf of Biscay to Brittany. It is not unlikely that the carpet shell from Normandy came to France in a similar way.

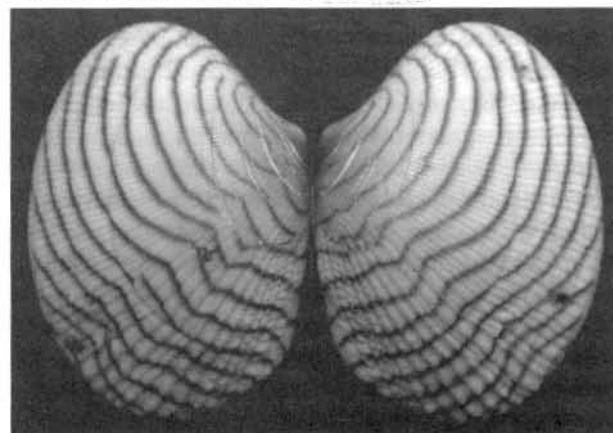
De Universiteit van Leiden organiseert voor haar studenten biologie elk jaar een excursie 'mariene biologie' naar Normandië. In een periode van een week wordt de aanwezige flora en fauna van het gebied onderzocht. Tijdens de excursie in augustus 2006 is een overzicht gemaakt van de aangespoelde tweekleppigen op verschillende stranden langs de Normandische kust. Tijdens zes veldwerkdagen werden 37 soorten bivalven, behorend tot 18 families, verzameld. De rijkste locatie was Granville (zuidwestkust Normandisch schiereiland, Frankrijk), waar op één dag 29 verschillende soorten tweekleppigen werden gevonden. De kust bij Granville kenmerkt zich door hoge kliffen en een rotsachtig strand met enkele stukken zandstrand.

De meest opmerkelijke vondst in Granville was een afwijkend gekleurde tapijtschelp, gevonden als doublet op het zanderige deel van het strand. Beschikbare determinatiewerken (o.a. de Bruyne 2004) van in Europa voorkomende tapijtschelpen brachten geen uitkomst. Terug in Nederland is het exemplaar vergeleken met materiaal in de schelpencollecties van Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis in Leiden en van het Zoölogisch Museum in Amsterdam. Dit leverde vier mogelijke determinaties op, te weten: *Ruditapes variegatus*, *Venerupis aurea*, *Ruditapes philippinarum* en *Ruditapes semidecussatus* Reeve, 1864 (= nom. nov. voor *Tapes japonica* Deshayes, 1853 (non Gmelin, 1791)). Op grond van de sculptuur van vage concentrische en duidelijke axiale ribben is de meest waarschijnlijke determinatie *Ruditapes semidecussatus* Reeve, 1864. Echter, het specifieke kleurpatroon van het in Normandië gevonden exemplaar wijkt wel sterk af van hetgeen bekend is. De schelpencollectie van Naturalis bevat een ongedetermineerde schelp uit Japan met eenzelfde kleurpatroon, echter het lijnpatroon is sterk gezigzagd in tegenstelling tot het exemplaar uit Normandië. Ook ontbreekt de paarsige gloed bij de umbones. Voor een afbeelding van het type exemplaar van *Ruditapes semidecussatus* zie Higo et al. (2001) figuur B1228s.

Alle hierboven genoemde tapijtschelpen behoren tot de familie Veneridae (Mollusca: Bivalvia) en tot de geslachten *Ruditapes* en *Venerupis*. Andere in Europa

voorkomende tapijtschelpen behoren ook wel tot de geslachten *Tapes* en *Paphia*. Het onderscheid tussen de genera wordt aangehouden volgens Moore et al. (1969). Vanwege de sculptuur van de schelp wordt aangenomen dat het gevonden exemplaar van Granville tot het geslacht *Ruditapes* behoort.

Beschrijving exemplaar (figuren 1-2)

Boven: Fig. 1: buitenzijde *Ruditapes* cf. *semidecussatus*, Granville.
Onder: Fig. 2: binnenzijde *Ruditapes* cf. *semidecussatus*, Granville

Het doublet is 16 bij 11 mm en 7,5 mm dik. De schelp heeft vaag concentrische ribben en duidelijke axiale ribben die zich verdikken aan de anteriore zijde, waardoor daar een tralieachtig oppervlak ontstaat. De top van de schelp heeft een blauwachtige gloed die overgaat in paars eindigend in een witte top. De lunule is langwer-

Tapijtschelpen worden op verschillende plaatsen langs de Franse kust gekweekt voor consumptie. Zo wordt *Ruditapes philippinarum*, oorspronkelijk afkomstig uit Azië, sinds 1972 gekweekt in Frankrijk. Deze soort komt nu ook voor buiten de kwekerijen en heeft een verspreidingsgebied van de Golf van Biskaje tot Bretagne en delen van de Italiaanse kust (De Quéro & Vayne 1998). Het is goed mogelijk dat de gevonden soort ook via een dergelijke kwekerij in Frankrijk is verspreid.

Voorlopig houd ik de soort op *Ruditapes semidecussatus*, maar ik sluit *Ruditapes philippinarum* niet uit als juiste determinatie. Wie weet meer over deze schelpen? Of zijn er meer mensen die tropische (tapijt)schelpen hebben gevonden aan de Franse kust? Ik zou er graag van horen via het onderstaande e-mailadres.

BRUYNE, R.H. DE (2004) - Veldgids schelpen - Uitgeverij K.N.N.V.
DE QUÉRO J.C. & J.J. VAYNE (1998) - Les fruits de la mer et plantes
marines des pêches françaises - Delachaux et Niestle
HIGO, S., P. CALLOMON & Y. GOTO (2001) - Catalogue and Bibliography
of the Marine Shell-Bearing Mollusca of Japan. Gastropoda,
Bivalvia, Polyplacophora, Scaphopoda - Type Figures, Elle Scientific
Publications, Osaka, 749 pp., 2 maps.
MOORE ET AL. (1969) - Treatise on Invertebrate Paleontology (part N
volume 2 Mollusca 6) - the Geological Society of America, Inc.
and the University of Kansas

Adres van de auteur:
MeijS@naturalis.nl

[illegible]